

Matr. nr. 1 Østerby by Tranbjerg

Østergaard

Nedrevet omkring 2010

Et luftfoto fra 1976, der viser gården med Damvænget på den anden side af hækken.

Stuehus og lade var opført i 1862. Hestestald i 1909 og Kostald i 1913. Før den tid bestod bygningerne af nogle noget mindre bindingsværk byggeri med stråtag.

Gårdens jorde, der ved matrikuleringen i 1844 blev opmålt til 52,7 Tdr. land, blev i 1969 opkøbt af kommunen, der udstykkede til parcelhusgrunde. Hyrdevænget og Horsevænget er et resultat af denne udstykning.

Ejeren, Søren Østergaard, beholdt bygningerne og 6.809 kvm. jord. Det stykke hvor Østerby Alle 35-37 er beliggende.

På [Kort-Krak](#) kan man se Østerby før og nu.

[Matrikelbogen](#) fra Chr. d. 5. matrikuleringen i 1688 viser at denne gård på daværende tidspunkt var ejet af Wilhelmsborg Gods. Gården var i 1688 en såkaldt dobbeltgård med 2 fæstere. I forbindelse med udskiftningen af byens gårde omkring 1790 blev gården delt i 2, der fik hvert sit stykke jord. Ved matrikuleringen i 1844 fik de numrene 1 og 2.

Gårdene i Østerby er i det følgende nummereret 1-7 efter de matr. nr. de fik i 1844.

Tidslinje der viser fæsterne fra 1688 til gården blev købt fri af Godset i 1843.

1688	1689	1719	1754	1794	1834	1843	
Jacob Loft	Eiler Jacobsen Loft	Jacob Ejlersen Loft	Ejler Jacobsen	Niels Sørensen	Jens Jensen	Jens Andersen	køber Matr. nr. 1

1688 – 1754

Fra matrikelbogen ved vi at fæsteren af gården i 1688 var Jakob Loft Erichsen.

Kirkebogen for Tranbjerg sogn er først startet i 1738 og den første folketælling blev foretaget i 1787, så det er sparsomt med oplysninger om personerne før disse årstal.

Fra Moesgaards fæsteprotokol ved vi at i 1689 overtog Eilert Jacobsen Loft fæstet efter sin far Jakob Loft, der var død. Fæstet vedr. den ene halvdel af gården, der som nævnt var en dobbeltgård.

I dette fæstebrev står der også, at Eilert Jacobsen tidligere havde fæstet den 2. halvdel efter en Jens Poulsen.

Eilert Jacobsen Loft var altså fæste af hele gården. Det var han indtil 1719 hvor han overdrog fæstet af denne halvgård (Matr. Nr. 1) til sin søn Jacob Ejlersen Loft. Den anden halvdel beholdt han.

Fra 1719 var det Jacob Ejlersen Loft der drev gården, hvilket han gjorde indtil sin [død](#) i dec. 1753 62 år gl.

Fra Moesgaard Gods skifteprotokol under den 4. jan. 1754 ved vi, at han efterlod sig enken Anne Mikkelsdatter og sønnen Ejler Jacobsen på 16 år.

1754 – 1794

I august 1754 fik Ejler Jacobsen fæstebrev på partsgården efter sin afdøde far.

Fra skifteprotokollen ved vi at han var 16 år gl. den 4. jan 1754, og det betyder, at han var født i 1737.

Han blev i juni 1756 [gift](#) med den 10 år ældre Maren Sørensdatter. Ved folketællingen i 1787 er han 49 og Maren 59 år gamle og de ses på gården sammen med 2 tjenestekarle og en tjenestepige. Parret fik ingen børn.

I 1794 valgte Ejler Jacobsen at afstå fæstet. Han og Maren blev dog boende som aftægtsfolk. Maren [døde](#) i 1800 72 år gl. og Ejler Jacobsen [døde](#) i 1804 66 år gl.

1794 – 1834

Ny fæster af gården blev Niels Sørensen fra Ravnholt i Tiset Sogn.

Niels Sørensen blev [født](#) i 1748 og var altså 46 år da han overtog fæstet og et par måneder senere blev han [gift](#) i Tiset kirke med den 22 årige Inger Andersen fra Mustrup i Tiset Sogn.

Dette ægteskab varede kun 5 år. Den 23. sept. 1799 [døde](#) Inger Andersen.

Niels Sørensens tid som enkemand blev kort. Den 4. november samme år blev der lyst trolovelse og den 13. december 1799 blev han gift med den 25 årige Anna Thomasdatter, der var datter af Thomas Poulsen i ejendom nr. 4 i Østerby.

Niels og Anna fik i 1805 [datteren](#) Inger.

Hvor lang tid Niels drev gården er lidt uvist. Det næste fæstebrev er dateret i 1834. Ifølge dette fæstebrev blev gården da overtaget af Jens Jensen, men som det vil fremgå senere er der usikkerhed om hvornår Jens Jensen flyttede ind.

Niels og Annas datter Inger var i 1828 blevet [gift](#) med gårdmand Frederic Julius Christensen Friis i Ingerslev.

Niels Sørensen [døde](#) i 1832 og på daværende tidspunkt boede han sammen med Anna hos datteren og svigersønnen i Ingerslev. Det var Anna der i 1834 afstod fæstet til Jens Jensen. Anna [døde](#) i 1838.

1834 – 1843

Jens Jensen fik som nævnt fæstebrev i 1834, men da han i oktober 1828 blev [gift](#) i Viby kirke med Karen Nielsdatter, blev der skrevet i kirkebogen at han var gårdmand i Østerby og dette sammenholdt med at Niels Sørensen var flyttet til Ingerslev før sin død i 1832, kunne tyde på at Jens Jensen havde drevet gården i 5-6 år før formaliteterne blev bragt i orden.

Jens Jensen blev [født](#) i Viby i 1792, som søn af Jens Jensen og Maren Rasmusdatter. Både far og søn blev i folketællinger kaldt Jens Jensen Mørk. I fæstebrevet fra 1834 blev han kaldt Jens Jensen Wibye. Sandsynligvis fordi han kom fra Viby.

Jens Jensen hustru, Karen Nielsdatter, var [født](#) i Viby i 1802.

Parret havde ingen børn. I folketællingerne ses at de drev gården med hjælp fra en tjenestekarl og -pige.

I 1843 valgte Jens Jensen at afstå fæstet, og flyttede til et hus i Ingerslev, hvor han i folketællingen i 1845 er opført som værende træskomand.

Moesgaard Gods valgte herefter at sælge gården.

1843 – 1852

Gården blev i 1843 [købt](#) af Jens Andersen, der i forvejen ejede gård nr. 6 hvor hans liv og levned er beskrevet

Jens Andersen drev gården frem til 1852, hvor han [overdrog](#) den til sin ældste søn Jacob Andreas Jensen.

1852 – 1856

Jacob Andreas Jensen, der fik skøde på gården i 1852, blev [født](#) i 1825 og var således 17-18 år, da faren købte gården, og man kan forestille sig at faren købte med henblik på at sønnen en dag skulle overtage.

Jacob Jensen blev i 1851 [gift](#) i Tiset Kirke med Bennedicte Sørensdatter, der blev [født](#) i Ravnholt i 1826, hvor hun var datter af gårdmand Søren Madsen og hustru Karen Sejersdatter.

Jacob og Bennedicte fik 3 sønner.

I 1851 [Jens](#), dyrlæge i Beder, hvor han [døde](#) i 1919.

I 1853 [Søren](#), der døde 11 uger gammel

I 1854 [Søren](#), skolelærer på Frederiksberg. Boede Peder Hjortsvej 12¹ i København ved sin [død](#) i 1937

Jacob Andreas Jensen fik ikke mange år som ejer af gården. Allerede i febr. 1855 [døde](#) han 29 år gl.

1856 - 1888

Efter Jacobs død fortsatte Bennedicte Sørensdatter driften. I 1856 [giftede](#) hun sig for 2. gang. Hun blev da gift med Peder Rasmussen fra Obstrup, hvor han var født i 1827 som søn af gårdmand Rasmus Sørensen og hustru Barbara Ovesdatter.

Med vielsesattesten i hånden kunne Peder Rasmussen herefter kalde sig ejer af gården.

Peder Rasmussen og Bennedicte fik 6 børn

I 1857 [datteren](#) Jacobline Andrea. [Gift](#) 1883 med Morten Mortensen Ris, Ravnholt Mark. [Død](#) 1936 i Beder

I 1858 [datteren](#) Barbara, lærerinde. Ved [folketællingen](#) 1890 boede hun på Frederiksberg hos broderen Søren Jacobsen.

I 1859 [sønnen](#) Rasmus Peder. Udvandrede til USA. Boede i Los Angeles ved sin død i 1949.

I 1862 [sønnen](#) Seier. Ved [Folketællingen](#) 1906 boede han Dosseringen 52 i København.

I 1866 [datteren](#) Karen. Ved folketællingen 1906 boede hun sammen med Seier i København.

I 1868 [sønnen](#) Marius. Boede Blågårdsgade 17, København ved sin [død](#) i 1929.

De bygninger, som Peder Rasmussen overtog, har været ældre bindingsværk.

I 1862 byggede han nyt stuehus og lade, som ses på billedet i indledningen.

Peder Rasmussen drev gården frem til sin [død](#) i 1888

Efter hans død solgte arvingerne gården til Mette Marie Hans-Pedersen fra Obstrup, og enken Bennedicte Sørensdatter flyttede ind hos datteren Jacobline i Testrup, hvor hun [døde](#) i 1890.

1888 – 1930

I marts 1888 blev gården som nævnt [solgt](#) til Mette Marie Hans-Pedersen, der var [født](#) på [Obstrupvej 57](#) i maj 1867. Hun var således kun 20 år og umyndig på købstidspunktet. Derfor måtte hendes far Hans Peter Poulsen tiltræde handlen som kurator (dvs. som hendes værge).

Af skødet fremgår det at besætningen på gården bestod af: 4 heste, 11 køer, 6 stk. ungvæg, 8 får og 10 svin.

Mette Marie giftede sig i 1889 med Hans Rasmussen Østergaard, der var fra Slet. Han blev født i 1864 og var søn af Rasmus Sørensen og Kirsten Rasmusdatter, der boede på gården der havde matr. nr. 5 i Slet. Gården, der nu er væk, blev kaldt Slet Østergaard og derfor fik Rasmus Sørensens børn efternavnet Østergaard.

Hans Rasmussen Østergaard og Mette Marie Hans-Pedersen fik 12 børn.

I 1889 Rasmus	boede i Odder i 1940
I 1892 Hans Peter	gårdejer i Nølev død 1975
I 1894 Cecilie Marie,	gift med snedker Thomas P Thomsen. Boede Tranbjerg Hovedgade 46. død 1985
I 1895 Kristian	husmand Tranbjerg Hovedgade 14. Død 1939
I 1897 Thorvald	overtog gården
I 1899 Kirstine	død 1984
I 1900 Karl	gårdejer i Saksild død 1981
I 1902 Søren	nogle år ejer af gård nr. 6 i Østerby – se denne. Flyttede til Hvilsted. Død 1982
I 1905 Søren Peter	skomager i Tranbjerg. Boede hos søsteren Tranbjerg Hovedgade 46. Død 1983
I 1906 Holger	gartner i Mårslet. Død 1973
I 1907 Karen Marie	gift med Hans Kjærgaard Frandsen Malling Østerskov. Død 1994
I 1910 Ejner	gartner Tranbjerg Hovedgade 14. Død 1994

Arkivet har fået indleveret en del materiale om familien. Et billede af Hans og Mette Marie med deres børn kan ses [her](#).

I 1909 lod Hans Rasmussen Østergaard opføre en ny hestestald og i 1913 en ny kostald.

Hans var ejer af gården frem til 1930 hvor han overdrog den til sønnen Thorvald, men allerede i 1923 forpagtede han den ud til sønnen.

Mette Marie [døde](#) i 1934, og da er det noteret i kirkebogen at hun og Hans boede på Mårslet Mark.

Hans døde i 1943. Hans boede da hos sønnen Ejner på Tranbjerg Hovedgade 14.

1930 – 1958

Fra 1930 var det Thorvald Rasmussen Østergaard, der var ejer af gården.

Thorvald blev i 1923 [gift](#) med Ellen Mary Laurine Sørensen. Hun var datter af Rasmus Peter Sørensen og Ane Kirstine Marie Fangel på [Rævtorngaard](#) i Slet (matr. nr. 6), der lå der hvor Brandvæsenet på Søren Nymarksvej ligger.

Ellen og Thorvald fik 2 børn

I 1923 Søren, der overtog gården og

I 1926 Else, der blev [gift](#) med arkitekt Karl Gunner Jensen Gunvig i Brøndbyvester.

Under landbrugskrisen i 30-erne startede Thorvald Østergaard et hønseri. Da det var på sit højeste havde han 1.000 høns, og der blev solgt æg og daggamle kyllinger.

Besætningen bestod desuden af 4 heste, 22 køer, 12 ungkreaturer, 2 søer og 5 svin.

Thorvald Østergaard nød anerkendelse i lokalsamfundet og blev valgt til Holme-Tranbjergs kommunes sogneråd, hvor han sad i 11 år fra 1943 til 1954, hvor han stoppede fordi helbredet begyndte at svigte.

Thorvald Rasmussen Østergaard døde i 1958, 60 år gammel

1958 – 2008

Efter Thorvald Østergaards død fik sønnen Søren Østergaard skøde på ejendommen, der var på godt 28 hektar.

Søren var ikke gift. Han boede hjemme hos forældrene, og moderen stod fortsat for husholdningen efter hans overtagelse af ejendommen.

Som nævnt i indledningen solgte Søren Østergaard det meste af jorden til Holme Tranbjerg Kommune i 1969.

Ellen Østergaard blev boende hos sønnen til sin [død](#) i 2000 103 år gl.

Søren Østergaard døde i 2008, hvorefter bygningerne blev revet ned og jorden udstykket til bebyggelsen Østerby Alle 35-47.

Kilder:

Skøde- og panteprotokoller
Kirkebøger og Folketællinger.
Moesgaard Gods fæsteprotokol
Aarhus Amt: Topografisk Historisk Haandbog bind 2 fra 1949
Arkiv.dk
FamilySearch

Kilder er markeret med blå og kan ses ved at klikke på de markerede ord.

Tranbjerg Lokalhistoriske Samling
Maj 2025